

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 18 грудня 2018 року № 32-6

м. Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення здійснення правосуддя місцевими господарськими судами

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України від 02.07.2015 № 576 «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення здійснення правосуддя місцевими господарськими судами. За результатами розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. На забезпечення здійснення правосуддя місцевими господарськими судами протягом 2017 – 9 місяців 2018 року за КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними та вищими спеціалізованими судами» з Державного бюджету України виділено та використано – 1 193 643,4 тис. гривень.

Місцевими господарськими судами в цілому забезпечено законність, результативність та економність використання коштів на здійснення правосуддя.

Збільшення обсягів видатків розвитку майже вдвічі в порівнянні з минулими роками дозволило покращити ситуацію зі створення належних умов для здійснення правосуддя, разом з тим відповідність приміщень державним будівельним нормам забезпечена на рівні 48 відс., для належного розміщення судів бракує щонайменше – 60 621 м², у зв'язку з чим в судах відсутня належна кількість кабінетів суддів, нарадчих кімнат, приміщень для ознайомлення з матеріалами справ, гардеробних, холів для очікування тощо.

2. Найбільшу питому вагу коштів – 1 037 921,0 тис. грн, або майже 87 відс., спрямовано на оплату праці з нарахуваннями. Разом з тим зволікання Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з проведенням кваліфікаційного оцінювання суддів місцевих господарських судів у зв'язку із закінченням п'ятирічного терміну, на який вони призначені вперше, та непризначення їх на посаду, призвело до непродуктивного використання бюджетних коштів на

виплату 51 600,7 тис. грн суддівської винагороди 188 суддям, які не здійснювали судочинство у період 2017 – 9 місяців 2018 року.

3. Станом на 01.10.2018 не заповнено 96 посад суддів, при цьому з 523 од. фактичної чисельності суддів місцевих господарських судів здійснюють правосуддя тільки 374, а 149 суддів втратили повноваження у зв'язку з закінченням строку, на який призначені вперше.

Зазначена ситуація призводить до значного навантаження на суддів, які здійснюють правосуддя, впливає на терміни розгляду справ та несе ризики подальшого непродуктивного використання бюджетних коштів.

4. У результаті недостатнього внутрішнього контролю Державної судової адміністрації України (далі – ДСАУ) за обґрунтованістю наданих місцевими господарськими судами пропозицій потреби у бюджетних коштах допущені факти порушення пункту 2.8 розділу II Інструкції з підготовки бюджетних запитів, затвердженої наказом Міністерстві фінансів України від 06.06.2012 № 687, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 26.06.2012 за № 1057/21369 (далі – Інструкція № 687), зокрема, обсяг капітальних видатків визначався за відсутності затвердженої проектно-кошторисної документації.

У порушення пункту 29 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок № 228), ДСАУ під час розгляду проектів кошторисів розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня допущено включення до кошторисів асигнувань, не зумовлених потребою, на загальну суму 859,9 тис. грн, з яких: у 2017 році – 402,8 тис. грн; у 2018 році – 457,1 тис. грн (*господарські суди Львівської та Дніпропетровської областей*).

5. Аудитами в окремих місцевих господарських судах встановлені несистемні порушення вимог чинного законодавства, регламентуючого здійснення закупівель, а також окремі факти неефективного використання бюджетних коштів унаслідок прийняття необґрунтованих управлінських рішень:

– незаконне використання бюджетних коштів на придбання комп'ютерної техніки – 539,6 тис. грн. (*Господарський суд Одеської області*);

– непродуктивне використання коштів – 480,8 тис. грн (*Господарський суд Дніпропетровської області*);

– нерезультативне використання коштів – 181,9 тис. грн на придбання техніки, що тривалий час не використовується (*господарські суди Дніпропетровської області та м. Києва*);

– неекономно використано – 9,0 тис. грн (*Господарський суд Львівської області*).

6. ДСАУ не доводилися обґрунтовані ліміти споживання на теплову, електричну енергію, водопостачання (водовідведення), у зв'язку з чим місцевими господарськими судами планувалися та використовувалися бюджетні кошти з порушенням чинного законодавства, а саме:

– пункту 43 Порядку № 228 затверджувалися видатки в загальній сумі

30 558,4 тис. грн (2017 рік – 14 406,9 тис. грн, 9 місяців 2018 року – 16 151,5 тис. грн) за відсутності затверджених головним розпорядником в установленому порядку лімітів споживання;

- частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456 видатки за комунальні послуги в сумі 18 524,0 тис. грн (2017 – 10 747,6 тис. грн, 9 місяців 2018 року – 7 776,4 тис. грн) фактично здійснювалися судами без затверджених головним розпорядником лімітів споживання.

7. Розробленими та впровадженими ДСАУ заходами, якими передбачалась мінімізація комунальних та експлуатаційних витрат, не вдалося в повному обсязі усунути ризики неекономного використання бюджетних коштів у системі місцевих господарських судів. Не вирішено питання встановлення у всіх приміщеннях судів окремих приладів обліку для оплати комунальних послуг та енергоносіїв.

8. У Законі України від 02.06.2016 № 1402 «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402) не врегульовано питання застосування регіональних коефіцієнтів 1,1 – 1,25, що здійснюється залежно від кількості населення у населеному пункті де розташований суд, а також не визначено базового періоду (на початок року, кварталу, місяця) для застосування коефіцієнтів, що несе ризики втрати бюджетних коштів при нарахуванні суддівської винагороди.

Господарським судом Дніпропетровській області суддям виплачено 113,48 тис. грн з урахуванням коефіцієнта 1,25, тоді як згідно з довідками Головного управління статистики у Дніпропетровській області населення м. Дніпро з серпня 2018 року становить менше одного мільйона осіб.

9. Унаслідок недостатнього внутрішнього контролю за веденням у господарських судах бухгалтерського обліку та формального підходу до проведення щорічних інвентаризацій основних засобів встановлено окремі недоліки в управлінні майном:

– у Господарському суді Київської області в порушення статті 4 Закону України від 01.07.2004 № 1952 «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» правовстановлюючі документи на будівлю та земельні ділянки не оформлені;

– Господарським судом м. Києва не виконано рішення Київської міської ради від 23.02.2017 № 946/1950 щодо повернення приміщення комунальної власності та не дотримано наказу Міністерства статистики України від 29.12.1995 № 352 «Про затвердження типових форм первинного обліку», а саме в інвентарну картку обліку основних засобів не внесені дані про зміну площі приміщення;

– на балансі Господарського суду Львівської області не обліковується земельна ділянка, на якій розташована будівля суду, правовстановлюючі документи на ділянку відсутні.

10. Дієві заходи ДСАУ та місцевих господарських судів протягом 2017 року та 9 місяців 2018 року забезпечили суттєве оновлення засобів інформатизації, разом з тим фактичний рівень забезпеченості становить 75 відсотків.

11. Пропозиції Рахункової палати за попередніми аудитами на законодавчому рівні враховані в положеннях Закону № 1402. ДСАУ прийнято відповідні управлінські рішення щодо виконання рекомендацій, наданих Рахунковою палатою за результатами попереднього аудиту.

Однак тривалий час проект Типового положення про апарат суду не погоджується Вищою радою правосуддя, як наслідок, залишається невиконаною рекомендація Рахункової палати щодо приведення положень внутрішніх документів ДСАУ та судів у відповідність із нормами чинного законодавства.

12. У місцевих господарських судах ліквідаційні процеси на виконання Указу Президента України від 29.12.2017 № 453/2017 «Про ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів» здійснюються повільно, в тому числі, у зв'язку з відсутністю управлінських рішень ДСАУ та Вищої ради правосуддя щодо затвердження штатних одиниць суддів в окружних господарських судах.

13. Результати проведеного аудиту засвідчили незабезпеченість окремих місцевих господарських судів охороною підрозділами Національної поліції та Національної гвардії та часткове облаштування приміщень судів технічними засобами контролю і зв'язку.

Відтермінування початку виконання Службою судової охорони покладених Законом № 1402 повноважень створює суттєві ризики для забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах, на що неодноразово звертала увагу в попередніх звітах Рахункова палата.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення здійснення правосуддя місцевими господарськими судами затвердити.

2. Про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення здійснення правосуддя місцевими господарськими судами поінформувати **Верховну Раду України**, Звіт про результати аудиту надіслати **Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя**.

3. Відомості у формі рішення Рахункової палати надіслати **Кабінету Міністрів України** та рекомендувати сприяти у вирішенні питань, пов'язаних із забезпеченням місцевих господарських судів приміщеннями, шляхом прийняття відповідних розпоряджень.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати **Державній судовій адміністрації України** та рекомендувати:

– ініціювати перед Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя розгляд питання щодо розроблення проекту закону України про внесення змін до частини четвертої статті 135 Закону № 1402 щодо врегулювання питання застосування регіональних коефіцієнтів при зміні кількості постійного населення у населеному пункті;

– ініціювати перед Вищою кваліфікаційною комісією суддів України вжиття дієвих заходів щодо прискорення процесів проведення кваліфікаційного оцінювання суддів місцевих господарських судів;

– при розгляді проектів кошторисів розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та складанні бюджетних запитів дотримуватись вимог пункту 12 Порядку № 228, забезпечити дотримання вимог пункту 2.8 розділу II Інструкції № 687 в частині планування капітальних видатків відповідно до затвердженої проектно-кошторисної документації;

– встановлювати місцевим господарським судам обґрунтовані ліміти споживання енергоносіїв відповідно до частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456 та пункту 43 Порядку № 228;

– вжити дієвих заходів щодо усунення порушень та недоліків, виявлених у місцевих господарських судах, охоплених аудитом;

– вжити вичерпних заходів щодо забезпечення місцевих господарських судів належними приміщеннями, дослідити питання кількості приміщень, що перебувають на обліку та не використовуються для здійснення правосуддя з різних причин (суди не мають у них потреби або обліковуються як об'єкт незавершеного будівництва чи знаходяться в аварійному стані) та розглянути питання подальшого їх використання або передачі до комунальної власності або іншого органу управління (відчуження);

– вжити заходи щодо забезпечення приміщень судів приладами обліку, здійснення контролю за використанням, розрахунками, обліком споживання комунальних послуг та енергоносіїв;

– ініціювати перед керівниками судів питання затвердження положення про порядок ведення договірної роботи, зокрема в місцевих господарських судах, та розглянути питання щодо доцільності введення штатних посад чи створення у місцевих господарських судах юридичних підрозділів;

– з метою виконання Указу Президента України від 29.12.2017 № 453 «Про ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів» прискорити процеси ліквідації місцевих господарських судів, зокрема, визначити обґрунтовану чисельність суддів та відповідно працівників апарату окружних господарських судів шляхом додаткового вивчення питання визначення обґрунтованих показників середніх витрат часу на розгляд справ та коефіцієнтів складності справ за категоріями у місцевих господарських судах;

– для зменшення та з метою подальшого уникнення наявних операційних ризиків забезпечити проведення внутрішніх аудитів ефективності використання коштів у місцевих господарських судах.

5. Оприлюднити рішення Рахункової палати, Звіт і результати його розгляду об'єктом контролю на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Яременка О. С.